

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

L.L.Balslev:
Mine Forældre
(Elisabeth og Th.Chr.
Balslev).

L. L. BALSLEV

MINE FORÆLDRE

(ELISABETH OG TH. CHR. BALSLEV)

MINDEBLADE
OG
TIDSBILLEDER

1846 — 18. MARTS — 1946

AARHUS
Aarhus Amtstidendes Bogtrykkeri
1946

*I Anledning af 100 Aars Dagen for min Faders Fødsel
18. Marts udsendes dette lille Mindeskrift.*

*At det ogsaa fortæller om min Moder vil sikkert ikke
undre nogen.*

*Mine Forældre var knyttet sammen i fælles Gerning for
Menighed, Hjem og Børn, og i Fællesskab byggede de det
Præstehjem op, der blev baade os Børn og saa mange andre
til Velsignelse.*

*Det er mit Haab, at de Minder, der lever om dem i den
nulevende Slægt, ved disse Mindeblade maa blive bevaret i
Slægterne, som kommer.*

Tiset Præstegård i Marts 1946.

L. L. BALSLEV.

En Nordfynsk Præsteslægt

I Efteraaret 1928 blev der i Landsbyen Balslev i Vendsherred paa Nordfyn afsløret en Mindesten over en jævn Bondemand, der levede her omkring 1650. Hans Navn var *Anders Rasmussen*. Han var Fæstebonde, men blev i den svenske Krig saa ruineret, at han af Armod maatte gaa fra Gaarden.

Blandt hans Børn var der en Søn ved Navn *Rasmus Andersen*, født i Balslev (egl. Balsløf) 12. Marts 1656. Han var kun 3 à 4 Aar gammel, da Ulykken ramte hans Fader, og efter dennes tidlige Død blev Drengen sendt til en Farbroder i Bogense, hos hvem han lærte at læse, regne og skrive. Senere blev han ansat paa Amtskontoret for Odense og Ruggaards Herreder, „i hvilken Tjeneste han ved Guds Naade har opført sig vel og ved Hans Forsyn hos sin Principal fundet den Yndest, at han omsider ved Kgl. allernaadigst Tilladelse og Bestalling“ fik Amtsforvaltertjenesten overladt i Aaret 1688. I denne Stilling forblev han til sin Død 5. Novbr. 1718.

Han ligger tilligemed sin Hustru Marie Elisabeth Bang, en Provstedatter fra Sørslev, begravet i Sct. Knuds Kirkes Midtergang, og deres Ligsten kan ses i Vaabehuset til højre for Indgangen.

Deres ældste Søn fik Navnet *Jens Balsløw*. Han er den første Præst i den Slægt, der senere skulde tælle saa mange Præster i den danske Kirke.

Han blev i sit andet Ægteskab gift med Maria Sophia Luja, som var Datter af Professor Lauritz Luja, Konrektor ved Odense Katedralskole. Hun blev Moder til alle hans efterlevende Børn.

Jens Balsløw var Sognepræst i Tommerup og Brylle 1715—61 og blev efterfulgt i Embedet af Søn og Sønesøn

Jens Balsløw

og denne sidstes Broder, der døde Aar 1800, saa at der altsaa i 85 Aar i Træk var Balslev'er Præster paa dette Sted.

Jens Balslevs næstældste Søn, *Lauritz Luja Balslev*, blev derimod Præst i Haarslev, hvor han og hans Efterkommere var Præster i Rækkefølge i 125 Aar fra 1778—1903.

Lauritz Luja var i sine unge Aar „Informator“ (Lærer) hos Conferensraadinde Brandt for dennes to Sønner, af hvilke den ene er kendt for sin senere saa sørgelige Skæbne, nemlig Greve Enevold Brandt, der endte sine Dage paa Skafottet 1772. —

I 1756 blev han Sognepræst for Guldbjerg og Sandager Menigheder i Nærheden af Bogense. Her holdt han i 1757

Bryllup med Abelone Lange, en Købmandsdatter fra Frederikssund. Han blev Provst i 1775 og 3 Aar senere Sognepræst i Haarslev, hvor hans Søn, Sønnesøn og Sønnesøns Søn var hans Efterfølgere som ovenfor nævnt til Aar 1903.

Rasmus Balslev, en Søn af ovennævnte Lauritz Luja, blev i 1789 Faderens Eftermand som Præst i Haarslev, hvor han

Lauritz Luja Balslev

døde Juledag 1840, medens Klokkerne ringede til Gudstjeneste. I 1839 blev han udnævnt til Konsistorialraad i Anledning af sit 50 Aars Præstejubilæum. — Med sin første Hustru, Dorothea Christina Windekilde, en Præstedatter fra Vilstrup i Sønderjylland, havde han ingen efterlevende Arvinger, hvorimod han med sin anden Hustru, Anna Salome Lautrup, en Præstedatter fra Tyrstrup ved Christiansfeldt, havde 7 Børn, hvoraf 5 Sønner, der alle efter eget Valg har studeret Theologi.

Den ældste af disse var *Johan Christian Balslev*, der efter at have været Faderens Kapellan og siden Sognepræst i Uggerslev—N. Højrup blev sin Faders Eftermand i Haarslev i 1841. Her virkede han til 1884, da han tog sin Afsked

(86 Aar gl.), men blev boende i Præstegaarden til sin Død Aaret efter. Han var ved Afslutningen af sin Præstegering den ældste fungerende Præst i Landet.

Han har faaet det Eftermæle, at han var „en forstandig og betænkssom Mand af strengt konservativ Natur og i Be-

Rasmus Balslev

siddelse af stor Beskedenhed og Sindets Ligevægt. Ingen har vistnok angret at have søgt hans Raad og næppe har nogen hørt ham tale ondt om noget Menneske, men paa en kærlig Maade kunde han sige Folk Sandheden og staa fast paa sin Overbevisning. Det er upaatvivlelig alles Tanker, der blev udtalt ved hans Grav, at han var en sand Israelit uden Svig.“ (Se „Slægten Balslev“, Side 33).

Min Farfader var gift 2 Gange:

Første Gang med en Præstedatter fra Vigerslev, Martine Henriette Boesen. Der var i Ægteskabet 4 Børn, af hvilke

jeg især fremhæver Jens Frederik Balslev („Onkel Frederik“), der var Præst i Sulsted, Nord for Aalborg fra 1886—1913, da han tog sin Afsked og bosatte sig i Aarhus, hvor han døde i 1936, 97 Aar gammel, som Danmarks ældste Præst.

Anden Gang blev Farfader gift med Pauline Erasmie

J. C. Balslev

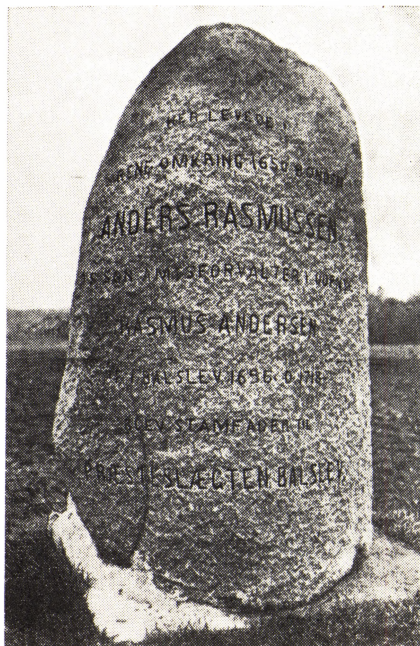

*Doris Balslev
f. Krüger*

Dorothea (Doris) Krüger, der var Apotekerdatter fra Odense, en fin og elskelig Kvinde, som min Moder satte overordentlig højt. Hun døde i 1907 og blev 95 Aar gl. I Ægteskabet var der 6 Børn, 3 Døtre og 3 Sønner. Min Fader var den ældste af Sønnerne. Hans yngre Broder Lauritz, „den store Provst“, var ham en trofast Broder og Ven op gennem Aarene og deltog med en enestaaende Trofasthed i vort Hjemms Glæder og Sorger. Saadan vil mange huske hans straalende Humør ved mine Forældres Sølvbryllup i 1900. Og ved mine Forældres og min Søster Doras Begravelse i 1918 og 1919 var han os alle til stor Trøst og Opmuntring i vor store Sorg. L. N. V. Balslev var den

sidste af de 4 Balslev'er, der var Præster i Haarslev fra 1778—1903.

Den yngste af Brødrene, Julius, blev ikke Præst som saa mange andre i Slægten, men Dyrlæge. Der blev ved hans Begravelse fra Gelsted Kirke paa Fyn sagt om ham, at han

Balslev-Stenen

vandt et godt og agtet Navn for Dygtighed og Redelighed. Der skrives om ham i Slægtsbogen, at han „uden Tvivl var den af Sønerne fra Haarslev Præstegaard, der lignede Faderen mest i „Sindets Ro og Ligevægt“, en Balslevsk Egen-skab, som er stærkt fremtrædende hos nogle, men ingenlunde hos alle Balslev'er.“

Den store Granitsten, der i 1928 blev rejst til Minde om Slægten, bærer Indskriften:

„Her levede i Aarene omkring 1650 Bonden Anders Ras-

mussen, hvis Søn, Amtsforvalter i Odense Rs. Andersen, født i Balslev 1656, død 1710, blev Stamfader til Præsteslægten Balslev.“ —

Ved en Gudstjeneste i Forbindelse med Afsløringen af Mindestenen talte i Balslev Kirke Biskop Rud, Odense, og udtalte blandt andet:

„Vi danske Kristne er visse paa, at Han har haft Brug for den danske Folkekirkes Former og til sin Gerning i den kaldet og dannet sig sine Redskaber.

Blandt dem ogsaa den Kirketjenerslægt, som er udgaaet fra denne By og bærer dens Navn, hvis Stamfædre blev kristnede i denne gamle Kirke. Den Præsteslægt har altid beholdt Præg af den Hjemstavn, hvorfra den er udgaaet. Den har trods Iblanding af andre Slægter været mærket af kendelige Fællespræg hos sine Sønner og Døtre: En nøgtern Ædruelighed og et fromt Tjenersind. Af de Barnesjæle har Jesus skabt sig brugelige Tjenere, der kunde ydmyges under det at være unyttige Tjenere, som Gud kunde undvære, og-saa naar de gjorde, hvad de skulde. Det er uomtvisteligt, at i mange Menigheder i vort Folk er der Mennesker, som med Taksigelse mindes en Præstegerning under Navnet Balslev.

Derfor er det ej heller urimeligt, hvad der er sket her i Balslev i Dag ved Rejsning af denne Sten. Lad den saa staa til Guds Ære for hans Miskundheds Skyld og til Tak for, at han ogsaa af dette Folk kaldte og dannede sig Redskaber, der alle Mangler til Trods dog var brugelige. Gud give, at som det var, det saadan ogsaa maa blive. Og han hjælpe os alle at blive og være saadanne Barnesjæle, hvorfra han kan danne sig et udvalgt Folk, der naar igennem til vort evige Maal.

Amen!“

Efter Biskoppens Tale besteg Pastor Sofus Balslev (Søndersø) Prædikestolen for at takke for det smukke Mindesmærke og for Højtidsdagen i det hele. Han udtalte:

„Jeg er blevet anmodet om som den ældste af Slægten at sige nogle Ord ved denne Højtid.

Først og fremmest Tak til Gud for denne Dag og de hennerrundne Dage, og til Mennesker, fordi de har villet rejse den

skønne Bauta paa Stedet, hvor Slægtens Stamfader har levet, og hvor vi har hentet vort Navn.

Naar jeg spurgte mig selv, hvad der har bevæget Mennesker til dette, kom jeg — uden iøvrigt at drage nogen Parallel — til at tænke paa Apostlen Jakob, der med ydmygt Sind gik ud i sin lille Tjeneste og røgtede den tro. Balslev-Slægten har ikke frembragt de store Aander, vi har været Smaafolk allesammen, selv de enkelte, der kom i mere fremragende Stillinger, følte det. Men som Stenen staar omgivet af danske Gaarde og Huse, saaledes vidner den om, at Balslevslægten er rundet af det jævne danske Folk, og at den har bevaret den dybe sjælelige Sammenhæng med dette. Vi kom til vore egne, og de modtog os med Venlighed.

Naar jeg læser de første Balslev'ers Erindringer, slaar der mig i Møde en enfoldig Forsynstro, og naar jeg tænker paa mine Forfædre, finder jeg den samme glade Vished over at være i Guds Varetægt. Jeg selv har i den sidste Tid været Genstand for en Oplevelse af netop det samme. Og dette er jo noget, der dybt præger den jævne danske Mand. Jeg siger ikke, at det er Kristendom, men den gammeldags Gudsfrygt er en Jordbund, hvor ægte Kristendom kan gro og bære Frugt.

Vi kan ikke sige andet end en Hjertens Tak, fordi vor Slægt blev saa vel modtaget af sit Folk.

Og samtidig med, at Stenen vidner om dette, taler den til den unge Slægt og siger: Bevar den samme dybe Sammenhæng med jeres naturlige Omgivelser, saadan som det hedder i Salomons Ordsprog:

„Min Søn, bevar din Faders Bud og forglem ikke din Moders Lov. Tryk dem til dit Hjerte og bind dem om din Hals. Naar du vandrer, skal de lede dig, naar du slumrer, skal de bevare dig, og naar du opvaagner, skal de tale til dig.“

Denne smukke Opfordring gør jeg til min. Jeg siger til jer unge: Bevar, hvad I har faaet af god Slægtsarv, elsk det og betragt det som et Klenodie, og bind det om jeres Hals, som den unge Pige med Glæde binder sin Moders bedste Smykke om Halsen, og det er hendes Stolthed.

Og dog er det, der skal lede os, ikke hvad Mennesker har givet, men hvad der er rundet af Guds Naade og Kærlighed.

— Vi takker for de Dage, der svandt, og for Velsignelse over Slægt og Folk, og vi beder Gud om at lyse sin Velsignelse over de unge.

*Lad Værket lykkes ved deres Haand,
lad blomstre med os dit Rige!“*

I sin Bog „Erindringsbilleder“ fortæller Oscar Geismar om en Visitats af den 78-aarige Biskop L. Balslev, Odense, og giver her en Karakteristik af Slægten, som maa siges at være særdeles rammende:

„De Balslev'er er en Slags Mennesker for sig, paa een Gang bestemte af deres sunde Bondeblod og af deres mange gejstlige Aner. De forener Kultur og Natur i en sjælden Samklang. Slægten har Tiderne igennem undladt at blomstre ud i fremragende Begavelser, og har ved denne kloge Spar-sommelighed bevaret sin Sundhed og Ligevægt. Af Tempe-rament hører de Højkirken til, men med Slagside mod det grundtvigske, fordi de kun dér kan faa Lov til sagtmodigt at være, som de er. De maa gaa med den Natur, som er deres, indtil Gud af sin Naade skænker dem en anden.“
(Side 129).

Haarslev Kirke

Barndomshjemmet i Haarslev

Om dette findes en smuk Skildring i en Bog „Fra fynske Præstegaarde“, udgivet af Historisk Samfund for Fyns Stift 1944, skrevet af fhv. Højskoleforstander i Ubberup, Harald Balslev, en Broder til Provstinde Johanne Mogensen, forhen Astrup. Med hans Tilladelse trykkes den her:

„Præstegaarden var en stor, firlænget, sammenbygget Gaard med Stuehuset i Nord og den modstaaende Længe løbende langs Kirkegaardsdiget. Det hele af Bindingsværk, hvidkalket, straaetækt og efter Egnens Skik med Tagrygningen af Græstørv, ikke som paa de Steder, jeg kendte, med „Kragetræer“ og Halm. Gaarden havde to Porte: Hovedporten i den vestlige Længe og modsat den „Baggaardsporten“, som førte ud til Markerne. De blev vistnok endnu i min Barndom begge stænget, og Gaarden var lukket af for Natten. Hovedporten var udvendig forsynet med en sirlig sme-

det Porthammer. Der hørte til Præstegaarden ca. 80 Tdr. Ld., det yderste laa heit over ad Maderup til. I det aller- meste af den Tid, Balslev'erne var i Haarslev, blev Jorden drevet af Præsten selv. Der var et stort Folkehold, saa der var mange at sørge for, ogsaa i det daglige, men der var jo paa selve Stedet meget at tage til, og der blev slagtet

Indkørslen til Haarslev Præstegaard

mange Kreaturer og Svin, mange Høns og andet Fjerkræ i Aarets Løb. De maledes selv Kornet til Gryn og Mel og bryggede og bagte selv. Foruden Rug, Byg og Havre dyrkedes der i alle Aarene Boghvede og Ærter. Præstegaardens Ærter var meget efterspurgt. En Husmand eller to stod Vinteren igennem og tærskede med Plejl al Gaardens Sæd. Besætningen var som Regel 6 Heste og ca. 30 Kreaturer. Fra Dagbogen faar vi Oplysning om, at de, i den Tid i hvert Fald, solgte Hørfrø. Et Sted nævnes det ogsaa, at de havde to Vogne i Villestofte (ved Odense) med Boghvede. Et andet Sted, at de havde 30 Folk i Marken ved Høstarbejdet. Det halve Aar, jeg var der fra Nytaar af, oplevede jeg jo ikke Høsten dér, men fra andre Besøg husker

jeg de morsomme Ture ud til de forskellige Marker efter Korn eller Ærter og Hjemkørslen paa Læsset. Herude var mange Oplevelser. Her var Lundsberget, fra hvis Højde man kunde se Bogense Kirkespir, og langt ude kom vi over Venevadbroen til den nu forlængst forsvundne Hytte med dens underlige Eneboer, Rasmus Venevad, der var belæst og

Haarslev Præstegaard
Døren i Sidehuset fører ind til Studerekammeret

kunde skrive Gravvers og gengive lange Stykker af de mange Taler og Prædikener, han gik rundt og hørte. Og Bajnetmøllen, som siden er brændt og nu savnes paa sin Banke. Og Maderupmøllen langt ude i Øst, som ligger der endnu. — Jeg var som sagt meget sammen med Folkene, særlig holdt jeg mig til Avlskarlen „Haans“, der havde tjent der i mange Aar, og som var min gode Ven. Hans Heste og Vogn kørte jeg altid med, naar jeg var i Marken, og hos ham sad jeg, naar jeg var i Folkestuen; dér ved Bordenden har jeg faaet mangan en Rygostmellemmad og faaet Lov at drikke af Øl, „kryset“ med det gamle Øl.

Tit var jeg ogsaa i Haven hos den gamle rundryggede Havekone „Ma' Bødkers“, som fortalte op i en Uendelighed, naar vi gik derude sammen. Hun gav mig, da der skulde gøres fint til Pinse, det første Indtryk af denne Højtids Rang. „Skal her være finere til Pinse end ellers?“ spurgte jeg. „Ja, Higjane, det vaj du da nok.“

En anden Original, der jævnlig saas paa Havearbejde i Præstegaarden, var „Rasmus Vægter“, der tidligere havde fungeret som Vægter i Byen, men nu var ophørt med denne Virksomhed. Han saas ofte med en af min Farfaders af-lagte høje Hatte.

Haven laa Vest og Nord for Gaarden, den var paa en halvanden Tønde Land. Med Frugttræer var den ikke imponerende; jeg vil dog nævne et gammelt Morbærtræ og nogle af de gammeldags Pigeoner. Men der var en stor Køkkenhave med nogle lange Aspargesbede, og der var mange Blomster og Busketter, blandt andet et Vildnis med en snirklet Gang igennem, „Chr. Winthers Gang“, som dog ikke var opkaldt efter Digteren, men efter en Fætter til Farfar, Søn af Lærer Winther i Hindevad. (Han havde været Huslærer i Haarslev og blev senere Præst og Provst i Gimlinge paa Sjælland.) Og saa var der de dejlige store Linde ved Indkørslen og Elmetræerne langs Marken i Øst. Ude ved dem, i et Hjørne af Haven, var en Andedam med Andehus, omgivet af Buske og Krat, en ejendommelig Verden for sig.

Der var en stor Beboelseslejlighed i det lange Stuehus, og den blev større endnu derved, at ogsaa en Del af den vestre Længe nærmest Stuehuset var indrettet til Beboelse, med 4—5 mindre Værelser og en Konfirmandstue. Her havde Farfar sit Studerekammer, der vel ogsaa havde været hans Fædres. Her var Tante Lassens og Tante Maries Værelser, der stadig beholdt deres Navne efter de to, som havde boet der. Vestligst i det egentlige Stuehus laa de to Gæstekamre, „det røde“ til Gaarden og „det blaa“ til Haven, derefter Storstuen eller Havestuen, som gik gennem hele Husets Bredde. Den var kun i Brug om Sommeren, men da var den ogsaa Opholdsstuen til daglig, og Klaveret blev da flyttet derop fra den mindre Dagligstue; fra Havedøren saa man ned mod den lange Nøddegang i Nord.

I den Tid, jeg var her som Barn, tænkte jeg jo næppe paa Stedets Historie: at her, i de Stuer og i den Have, havde mine Forfædre boet og færdedes i et helt Aarhundrede; paa

de Marker derude i Øst havde de pløjet og høstet mangfoldige Gange. Men senere har mit Kendskab til alt dette naturligvis yderligere kastet Glans og Stemning over mine Indtryk fra Barndommen.

Der var stor Gæstfrihed i den gamle Præstegaard. Og der var til Tider god Brug for alt det, der var af Kamre og Gæsteværelser. Der var jo især om Sommeren mange liggende Gæster. To af Farmoders Søstre, der boede i Odense, var herude det meste af Sommeren. Sønnerne kom, da de blev voksne, hjem i Ferierne med deres Kammerater. Saa blev der god Brug for, hvad Køkkenet kunde levere. Og senere, naar Børnene fra Haarslev kom med en Flok af Børnebørn til det gamle Hjem. Som naar vi fra Tarup kom kørende derhen; foruden Far og Mor kunde der vel være en 5—6 af os stablet paa den tresædede Vogn. Men Farmoder var en meget dygtig Husmoder, og hun forstod at oplære sine Døtre til gode Hjælpere. Med den Hjælp var det dog forbi paa den Tid, jeg lærte Haarslev at kende. Farfar og Farmor havde den store Sorg, at to af deres Døtre tidlig døde, først Christiane i 17 Aars Alderen (1865), og siden Dorthea i 20 Aars Alderen (1870). I 1869 var den ældste af dem, Martine, bleven gift med Lærer i Tjørnelunde Kristen Josefsen Clausen, der senere blev Præst i Nordjylland og sidst i Soderup paa Sjælland. Samme Aar som Thea døde, var ogsaa Datteren af første Ægteskab, Anna, gaaet bort, 34 Aar gammel. Hun var gift med Vejassistent Niels Poulsen, Hvidsminde ved Kolding. Nu blev deres eneste Datter, Marie, som ved Moderens Død var 10 Aar, optaget som Barn i Haarslev Præstegaard, og hun voksede op til at blive de gamle den bedste og kærligste Hjælper de kunde faa. Hun hører for mig og vist for alle dem, der kom der i de Aar, uadskilleligt med til Haarslev Præstegaard og var med til at gøre den til det, den blev for os. Marie Poulsen hørte til dér lige til den Dag, hun blev gift. Det var den 28. August 1885, hun holdt Bryllup med Sagfører Jacobsen i Odense. Det var et Par Maaneder, før Farfar døde, og ved denne Bryllupsfest oplevede jeg for sidste Gang Haarslev Præstegaard i dens gamle Skikkelse og med dens gamle Beboere. Farmor var dengang 74, men levede endnu i over 20 Aar og var hele denne Tid hos sin Datter Martine og hendes Mand og Børn, først i Hunstrup i Thy, saa i Soderup paa Sjælland; og efter Clausens Død flyttede hun med Familien

til København. Hun var aandsfrisk til det sidste og var til Glæde og Velsignelse for sin Kreds og for Sønnerne og Børnebørnene, naar de kom der i Besøg.“

— — —

Efter Sigende var Farfader og Farmoder af Temperament yderst forskellige. Farfader rolig, afdæmpet og af stor Ligevægt i Sindet, Farmoder livlig, musikalsk og ungdommelig. Naar hendes Søstre fra Odense (Frøknerne Bartholette og Fritze Krüger) kom paa Besøg i Præstegaarden, hvad ofte skete, var der en Modtagelse uden Lige med Omfavnelser og Kærtegn; noget der absolut ikke gik lydløst af. Farfader fortrak da ofte før deres Komme ned i Haven eller gemte sig i Studerekammeret, hvor han blev, til de værste Storme var ovre. — Han kom da frem af sit Hi og bød ganske roligt og nøgternt „Velkommen!“ —

Ovennævnte Modtagelsescener forekom ofte de unge Sønner i Præstegaarden for meget af det gode, og een af dem, Julius, lod engang en Bemærkning derom falde. Den blev ikke særlig naadig optaget.

Een af Tanterne sagde da til de unge, nøgterne Nevøer: „Ja, hvis du og Frederik en Dag mødte hinanden i Saharas Ørken, vilde I saamænd blot sige: Goddag, er du her!“

Hvad min Fader fortalte om sit Barndomshjem var meget sparsomt.

Et Par Træk husker jeg dog:

Engang Farfader var gaaet over at spise til Aften, havde han ladet Tællelyset paa Skrivebordet brænde. — Da han kom tilbage, havde Musene ædt Lyset over forneden, saa det var faldet omkuld og havde antændt nogle Papirer, der laa paa Bordet. — Farfader kom dog tidsnok til at faa Ilden slukket, inden den havde bredt sig for stærkt, hvorved hele Gaarden kunde være blevet Ildens Bytte. Det dramatiske i denne Episode betog mig meget som Dreng.

Et andet Træk handler om min Faders gamle Tante Marie, der havde Ophold i Haarslev Præstegaard. Hun havde som ældre den Angst i sig, at der skulde sidde Knappenaale allevegne. Alt hendes Tøj blev gennemrystet, før hun tog det paa, ja, endog Brillerne og Tallerkenen ved Bordet.

Engang havde hun, Aftenen før de den næste Dag skulde paa en længere Køretur, klædt sig i stiveste Puds med Over-

tøj og Hat og havde anbragt sig i en Lænestol med sin Paraply ved Siden. Her havde hun tænkt sig at tilbringe Natten for at være parat næste Morgen.

I denne Situation finder Fars yngre Broder Lauritz hende og tillader sig den Bemærkning: „I Sandhed, Tante Marie, nu mangler du blot een Ting.“ — „Hvad er det, min Dreng?“ — „At slaa Paraplyen op!!“ —

Denne Historie morede os meget paa Grund af sin ungdommelige Kaadhed.

Ja, og saa var der Historien om een af de mange Hjælper i Præstegaarden, der havde den grimme Vane at tage Æg i Høsehøuset og bære dem derfra i sin Hat. — Engang, han havde været i bemeldte Ærinde, traf han en af sine Medtjenere, der straks mistænkte ham for at have noget uvedkommende i Hatten. — Han fik et kraftigt Slag oveni Hattepulden, saa Blomme og Hvide løb ned ad hans Ansigt. Denne Historie fandt vi ustyrlig grinagtig. (Muligvis er dette sidste dog sket i Moders Hjem i Allesø Præstegaard.)

I Haderslev lærde Skole

Da Fader var 11 Aar gammel, blev han og hans yngre Broder Lauritz sat i Haderslev lærde Skole (vistnok fordi Odense Latinskole var rationalistisk præget). Her gik desuden Fætrene Fredrik (Borup), Lauritz (senere Biskop i Odense) og Sofus (Søndersø), der alle var Præstesønner fra Skydebjerg.

Herfra blev Fader dimitteret i Foraaret 1864. Paa Grund af Krigsurolighederne maatte Haderslev Latinskole lukke i Marts Maaned, og de vordende Studenter maatte afslutte deres Skolegang med et „Modenhedsbevis“.

I dette staar, at Rektor og Lærere antager, at Th. Balslev vilde kunne underkaste sig den afsluttende Eksamen med god Udsigt til at faa 1ste Karakter.

Denne Eksamen blev aldrig affordret, og Th. B. blev immatrikuleret ved Universitetet som akademisk Borger den 19. September 1864.

I Sommeren 1865 toges den filosofiske Eksamen med Udmærkelse, og ved Nytaar 1867 den saakaldte Patristicum (Kirkefædrelatin) med Karakteren laudabilis.

Theologisk Embedseksamen

Efter det afsluttede theologiske Studium tog Fader Embedseksamen 22. Januar 1872. Fader fik det Vidnesbyrd af det theologiske Fakultets Professorer (H. N. Clausen, C. E. Scharling, Hermansen, Hammerich og H. Scharling), at han i sin Studietid meget flittigt havde bivaanet Forelæsninger over forskellige theologiske Videnskabsfag og deltaget i mundtlige og skriftlige Øvelser og opnaaede som Hovedkarakter Haud illaudabilis 1mi gradus.

Den 18. September samme Aar holdt Fader Dimisprædiken i Hospitalskirken i Odense over Teksten Col. 3, 23—24: Hvad I end foretager eder, saa gør det af Hjertet, som for Herren og ikke for Mennesker, da I vide, at I af Herren skulle faa Arven som Vederlag; det er den Herre Kristus, I tjene.

Blandt Censorerne var Biskop, Dr. theol. Engelstoft, Odense.

Nu stod Fader færdig til at begynde sin Præstegerning, men herom i et senere Kapitel.

Min Moders Slægt og Forældre

Min Moder, Elisabeth Meldal, var født i Allesø Præstegaard, der laa $1\frac{1}{4}$ Mil Nord for Odense. Hun elskede sit Barndomshjem og fortalte os Børn om sin Barndomstid med en rørende Kærlighed til Stedet og de Mennesker, der levede i og omkring den gamle Præstegaard.

Min Morfader, Even Christopher Meldal, var Præstesøn fra København. Begge hans Forældre var født i Norge, saa han havde rent norsk Blod i sine Aarer. — Slægten stammer fra Meldalen i Trondheim Stift.

Et mærkeligt Familiesagn fører Slægten op til Christian den Fjerdes Tid: En Bondesøn, ukendt af Navn, blev optaget i Huset hos Ejeren af Kobberværket „Meldal“ og tog Navn efter dette. Som Dreng havde han ved et Fald brækket sit ene Ben. Hans Slægtninge førte ham da til Trondheim for at søge en Doktor; de blev ved en Fejltagelse vist hen til Skolens Rektor, der var Doctor filos! Han kunde naturligvis ikke helbrede Skaden; men han blev saa indtaget af Drengens kvikke Svar, at han tog sig af ham og lod ham studere; Drengen blev siden Præst og tog, som nævnt, Navn efter sit Hjemsted. — Fra ham nedstammer Præsteslægten Meldal. Omkring 1800 kom min Oldefader til Danmark, hvor han, da Morfader blev født i 1804, var Præst ved Trinitatis Kirke i København. — Hans Navn er Carsten Nikolaj Meldal; min Oldemoder var født Ambrosia Paludan Holfeldt.

Om Morfader skriver Folketingsmand J. Chr. Sørensen Allesø i sin Bog: „En fynsk Sognekommune“ saaledes:

Meldal var en streng ordknap Mand, men yderst pligt-
fyldende. Han drev selv Præstegaarden og holdt mange Folk,
som havde det saa godt hos ham, at de stadig blev hos ham.
Men til Trods for, at Folk og Fæ fik en god Behandling i
Præstegaarden, lykkedes det dog Pastor Meldal at samle sig
en ikke helt lille Formue i de Aar, han var Præst i Allesø.

Even Meldal

Elisabeth Meldal

Samtidig var han en overordentlig godgørende Mand, og Folk, der tjente i Præstegaarden, kunde fortælle om, hvor megen god Mad der blev baaret ud til de trængende i Sognet.

Hans Embedsvirksomhed var fra første Færd præget af den største Nøjagtighed og Dygtighed, navnlig var han en nidkær Skoletilsynsmand. Næsten hver Uge kunde han indfinde sig i Klasserne for at overvære Undervisningen, og naar han holdt Eksamen, varede den undertiden fra Morgen til Aften.

Ved Siden af sin Præstegerning varetog Meldal tillige Stillingen som Formand for Kommunalbestyrelsen, indtil Landkommunalloven af 1867 kom.

Han udnævntes den 27. Decbr. 1864 til Ridder af Dannebrog.

Morfader var Præst i Allesø fra 1848 til sin Død 1872.

I sine Erindringer beskriver Moder sin Fader saaledes: „Fader var en smuk gammel Mand; det tynde, hvide Haar laa over en høj Pande; hans Øjne var klare og mørke af en dyb, blaa Farve, Næsen krum og Munden stor. Han var, naar han gik hjemme, meget krumbøjet; men kom han ud, eller han mærkede nogen saa paa ham, da blev han saa høj og rank, og han forekom mig en Høvding lig.

Han var en streng Mand, der holdt paa, at alle Pligter skulde opfyldes, og dog var han saa mild, især mod mig, hans eneste lille Pige, som han elskede saa højt. Hvor var jeg bange for ikke at opfylde alle hans Bud, thi jeg følte, at han gav mig alle de Glæder, han kunde; jeg følte, (og hvor har det ikke været mig dyrebart), at jeg var hans største Glæde.

En Moster har fortalt mig mange Aar efter, at Fader til hende ofte havde sagt: „Elisabeth har aldrig gjort mig imod. Hun er mit dyrebareste Barn, og dog vil jeg en Gang rolig kunde forlade hende.“

Mellem Fader og Datter var der et inderligt Forhold. Naar de to blev saa nær knyttet sammen, var en væsentlig Grund sikkert den, at Mormoder døde, da Moder kun var 5 Dage gammel, og Morfader saaledes fik dobbelt Ansvar og elskede sin lille Pige dobbelt ømt.

Min Mormoder, Elisabeth Barfod, var Præstedatter fra Jordløse paa Fyn. Hun var Datter af Sognepræst Thomas Barfod og Hustru Christine Quist. — Barfod i Jordløse har gjort Navnet „berømt“ ved engang at have modtaget et Brev, hvorpaa der stod: Til Præsten uden Hoser i Byen uden Jord!

Slægten har talt mange Præster og er meget gammel. Den kan føres tilbage til Midten af det 15de Aarhundrede. —

Omkring 1450 levede i Nørre Nebel Sogn ved Varde en Storbonde ved Navn Jens Barfod. Han var Ejer af Sædinge Storgaarde. Han havde laant Christian den Første, der altid var i Pungenød, en større Sum Penge. Kongen kunde ikke betale, og under et Besøg i Ribe spørger Kongen Kannikøn

Tyge Terkildsen til Raads, hvad han skal gøre. Han havde nemlig lovet Barfod et Besøg, naar han kom paa de Kanter af Riget, og det var jo kedeligt at komme uden at være i Stand til at gøre sit Mellemværende med Barfod op. — Tyge Terkildsen kom da med det Forslag at ophøje Barfod i Adelsstanden, saa vilde han nok slette Gælden. Dette faldt i god Jord, og Kongen og Barfod blev enige herom.

Men saa kom Kongen med et Forslag, som *ikke* faldt i god Jord: „Saa maa du antage et nyt Navn og faa tegnet dig et Vaaben!“ Hertil gav Jens Barfod det stolte Svar: „Mit Navn er gammelt i Landet og kendt og agtet længe før Deres Naades Slægt blev det. Er mit Navn ikke godt nok til Deres Adelskab, saa kan Deres Naade beholde Deres Adelskab, og jeg beholder mit Navn“. — Kongen maatte give efter, og Barfod beholdt sit Navn og satte en bar For i sit Adelskjold. Hans Adelsbrev er dateret 13. April 1455 og er undertegnet med Christian den Førstes Navnetræk. —

Hvordan saa min Mormoder ud? Ja Mor havde jo aldrig kendt hende, men hendes Søstre havde for Mor skildret hende som en smuk, livlig, brunøjet Pige, fuld af Vittighed og Spøg. Som ganske ung kom hun til Gaarden Christianslund, hvor hun hos ukærlige Mennesker blev overanstrengt, saa hun blev en svag Stakkel hele sit øvrige Liv.

Mor havde 3 Søsken, alle Brødre. En lille Dreng, Julius Christoffer, døde en Maaned efter Fødslen; og Nikolaj, en dejlig Dreng med et fint Ansigt og lange gule Krøller, døde Dagen før han var 7 Aar gammel. En dyb Sørgmodighed betog hans Moder, og i lange Tider saa man hende hverken smile eller le. —

Tilbage var saa kun den 11 Aar ældre Broder Thomas, der døde i 1926 som Overlærer ved Katedralskolen i Aarhus.

Barndomshjemmet i Allesø

Mor elskede at fortælle om sit Barndomshjem. I Mørkningstimerne før de lange Vinteraftener (det var dengang!) stod hun inde i Dagligstuen og varmede sig op ad den store Kamin, mens jeg og min Broder Holger sad paa en lille Skammel ved hendes Fødder og lyttede til hendes Fortælling. Hun fortalte om, hvor dejligt et Hjem hun havde haft. Fortalte om sin Far og „Tante Lise“ — en elskelig ugift Fæster, der kom i Huset efter Mormors Død og tog sig af Mors Opdragelse til sin Død. Mor var da 9 Aar gammel. Mor fortalte om, hvor de stod tidligt op Sommer og Vinter og drak The sammen inde i Morfars Studereværelse allerede Kl. 7 om Morgenen — ogsaa om Vinteren. Der var da allerede saa tidligt dejligt varmt i Stuen, og et stort Baal i Ovnens gjorde Stuen ganske lys. —

Morfars drev som nævnt selv Præstegaardsjorden, som Tidens Skik dengang var, og der var mange Folk, Piger og Karle, Husmænd og Daglejere.

Ofte kom Pigerne der efter deres Konfirmation og blev, til de skulde giftes, og Morfar gjorde deres Bryllup.

Lønnen var 12 Rigsdaler om Aaret, 1 Pd. Uld og de Træsko, de sled. —

Der blev spundet meget i Allesø Præstegaard, og vi Børn arvede efter Mor mange fine Duge, Servietter og Haandklæder af Hørlærred, vævet af Landsbyvæveren i de fineste Mønstre. Medens Hørrret var forbeholdt Herskabet, fik Pigerne Blaaren, som de forarbejdede i deres Fritid.

Engang kom en ung Pige til Præstegaarden at tjene. Hun var saa fattig, at hun ved Ankomsten i sin „Kiste“ havde lagt nogle Kampesten, at ingen skulde opdage, at den var næsten tom. — Da hun rejste, havde hun 3 Kister fulde af Lagner og Linned.

Den af Folkene i Præstegaarden, der stod Mors Hjerter mest nær, var gamle Ole, Havemanden, der ved Morfars Død havde tjent i Præstegaarden i 46 Aar, 26 Aar hos Morfar og tidligere hos 2 Forgængere i Embedet.

Han betragtede Præstegaarden som sit egentlige Hjem og var kun hjemme hos sin Kone fra Lørdag Aften til Mandag Morgen. „Hver Lørdag Aften saa man Ole med en Bylt Tøj stukket paa en Stok, som han bar paa Skulderen, vandre ud af Gaarden, og ligesaa regelmæssig kom han igen Mandag Morgen, men saa tidligt, at jeg, der ikke var Syvsover, aldrig saa ham komme.“ Hans Ryg var bøjet „som en Flitsbøve“, som han selv sagde.

Oles Hjem laa noget fra Præstegaarden i Skovshøjrup paa den anden Side af Sønderø Skov. Han var gift med Stine Veimose, der vævede for Folk og tjente saa rigeligt, at hun kunde leve af det, saa alt, hvad Ole tjente, blev sat i Sparekassen. — Han var efter sine Forhold en velhavende Mand uagtet Lønnen dengang var 33 ^o (= 1 Mark) om Dagen. Da Mor var Barn, opholdt hun sig næsten i al sin Fritid i Gaard eller Have; og her var hun altid sammen med Ole og holdt meget af ham. —

Hvor meget Mor elskede sit Barndomshjem og levede i Minderne derfra, ser man maaske tydeligst af et Sted i hendes Erindringer, hvor hun skriver saadan:

„Det er April nu, og hver Skrænt og Grøftkant er blaa af Violer, der myldrer frem og dufter. Hvor ofte har jeg ikke plukket dem, da jeg var Barn derhjemme; ingen har elsket dem som jeg, og der er sikkert ingen, der agter paa dem. ... Om jeg var der, vilde jeg plukke hele mit Forklæde fuldt; jeg vilde gemme mit Hoved i al den Duft og drømme, at jeg at-

ter var Barn. Og saa vilde jeg gaa op til Gravene; endnu en Gang se ind over det elskede Hjem og Haverne, hvor jeg legede som Barn, og saa vilde jeg strø dem ud over de 4 Grave, og de skulde være som et duftende Takoffer, der steg til Himlen, medens jeg sendte min Tak opad for alt det, jeg havde haft i det Hjem.“

I 1872 kort før Jul mistede Mor ogsaa sin Far og var da meget ene. Morfars Husbestyrerinde, Frk. Westergaard, var ikke nogen rar Dame, og Mor holdt ikke af hende. — Hendes Broder Thomas var nu den eneste, hun havde at støtte sig til. — Hun var dengang knap 16 Aar gammel. —

Mine Forældre som nygifte

Kapellantiden i Haarslev

Den 11. Nov. 1872 forelaa der en Udnævnelse fra Kong Christian 9de, hvor Kandidat i Theologien, Th. Chr. Balslev, blev kaldt til at være personel Kapellan for Haarslev Menighed mod derfor af Sognepræsten at nyde en aarlig Løn af 300 Rigsdaler foruden fri Kost, Logi, Lys, Varme og Vask i Præstegaarden, fri Befordring i alle Embedsrejser og en Offerdag aarlig af Menigheden. —

I denne Gerning virkede min Far i 8 Aar. Om disse Aars Præstegerning foreligger en Udtalelse fra Provsten over Lunde, Skam og Skovby Herreder, Carl Fog, Bogense, der skriver saaledes: „Jeg tør med Sandhed give ham det Vid-

nesbyrd, at han er een i alle Henseender agtværdig Karakter, en Fredens Mand, en troende og kærlig Præst, der i sin Virksomhed i Haarslev Menighed vandt Hjerterne for sig, hvorfor jeg med Glæde anbefaler ham paa det bedste.“

(Dat. 1. Okt. 1886 i Anledn. af en Ansøgning).

Under Pastor Meldals Sygdom var Allesø Embede blevet passet af den unge Medhjælper fra Haarslev, og her lærte

Kapellanboligen i Haarslev

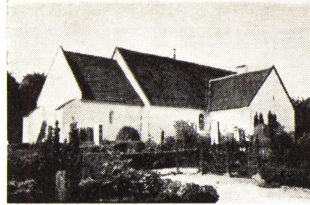
mine Forældre hinanden at kende og blev gode Venner. Den 25. Juni 1875 holdt de Bryllup i Haarslev Præstegaard og flyttede nu ind i et lille prunkløst, men meget hyggeligt Hus lige ved Siden af Præstegaardens Have, hvor de levede de første 5 Aar af deres Ægteskab.

Her blev deres 2 første Børn født:

Margrethe, den 19. Juli 1877, og

Ejvind, den 27. September 1879. —

Da Indtægterne var meget smaa — i Kontanter stadigvæk 300 Rigsdaler om Aaret foruden Brød, Smør, Æg og lignende, besluttede Fader sig til at søge andet Embede og fik i 1880, den 31. Maj kong. Udnævnelse til at være Sognepræst i Hvilsted i Aarhus Stift. Den 18. Juli blev Fader indsat i Embedet af Provst I. de Hemmer Gudme, Ormslev.

Hvilsted Kirke

Hvilsted-Tiden

Her virkede min Fader i 9 Aar, og her fik mine ældste Søskende deres første Barndomshjem. De to ældre, *Margrethe* og *Ejvind*, var kun 3 Aar og knap 1 Aar gamle, da mine Forældre rejste fra Haarslev. — Den første af mine Søskende, der er født i Hvilsted, er *Thekla*, f. 19. September 1881. Hun er nu Kommunelærerinde i Aarhus. — Dernæst *Kathrine*, f. 7. December 1883. Hun holder for Tiden Huset for sin Søster i Aarhus.

Johannes, f. 11. August 1885, død 20. Maj 1886. *Paula*, f. 3. Juni 1887, død som Husbestyrerinde i Fjerritslev hos Købmand I. Brandt 4. December 1938 og endelig *Christian*, f. 3. August 1888. Han er ansat som Statskontrollør ved Andelssvineslagteriet i Kalundborg. —

Om den lille Drengs Død skriver min Fader ved Afrejsen fra Hvilsted i Embedsbogen (*Liber daticus*): Den store Alvor, som det første Dødsfald i en Kreds særlig medfører, undlod ikke at efterlade dybe Spor, navnlig i min Hustrus Bevidsthed, og Saar, som kun Guds urokkelige Naade i Tiden kan læge. — Mor var dengang knap 30 Aar gl., og Savnet af den lille Dreng følte af hende som et næsten knusende Slag. — Det passer paa Mor, hvad der engang er blevet sagt, at

„naar man mister een af sine kære, drages man for en Tid selv med ind i Døden“.

I sin dybtføjte Smerte levede hun en Tid næsten mere i Himlen end paa Jorden, men Kravene fra den store Børneflokk var saa store, at Mor efterhaanden paany tog Opgaverne op for sit Hjem. Den, der bedst forstod Mor og formaaede at

Hvilsted Præstegaard

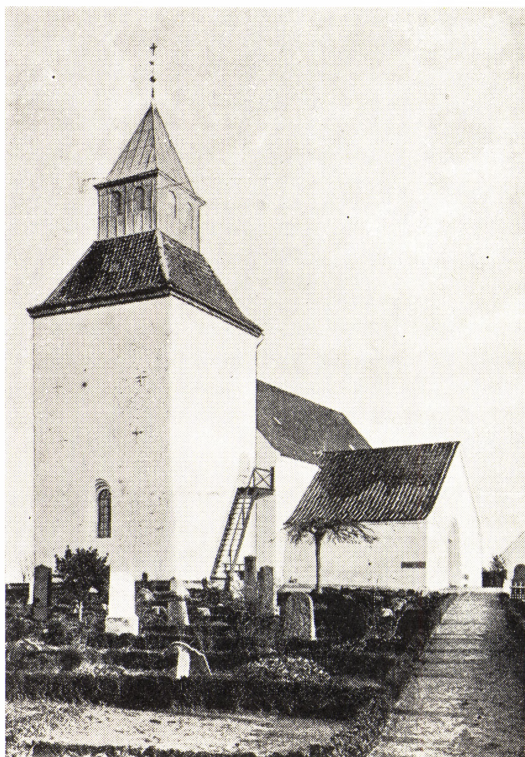
række hende den haardt tiltrængte Trøst, var hendes kære Svigerinde, Fru Meldal fra Aarhus, med hvem Mor kunde dele al sin Kvide og finde hjertelig Forstaaelse.

I foran nævnte Embedsbog skriver Fader om sin Præstetid i Hvilsted, at han har delt baade Sorg og Glæde med sin Menighed. Til Trods for onde Tider med Strid og Mistro og Uro paa mange Maader i vort Fædreland er det gode Forhold mellem Præst og Menighed blevet bevaret, og det er hans Haab, at et og andet Sædekorn vil bære Frugt, at Markerne ikke maa være golde, naar Høstens Herre kommer. Og som Afskedshilsen til Hvilsted ønsker Fader, at Guds Fred maa bo i Menigheden og skygge over den, over den lille Kirke, den venlige Præstegaard og Kirkegaarden. —

Mine Forældre bevarede mange gode Minder fra Aarene i Hvilsted Præstegaard. Med Nabopræsterne i Torrild (Bugge) og Fruering (Lund) var der hyppigt Samkvem, og allerede i Hvilstedtiden blev Forbindelsen sluttet mellem Nørregaard og Bågø paa Testrup og Pastor Hansens i Blegind. Besøgene paa Rantzausgave hos Neergaards omtalte Mor med megen Glæde. — Ogsaa i selve Sognet havde de mange gode Venner, af hvem især skal nævnes Rasmus og Mariane i Paasgaard, der maaske var dem, der stod mine Forældres Hjem mest nær, kærlige og hjælpsomme som de var.

Da Præsterne dengang modtog deres Løn som Tiende og Offer ved kirkelige Handlinger, var Indtægterne fra det lille Sogn selvsagt ikke store. — Det var derfor, at Fader søgte et større Embede. Fra forskellige Sider var der kommet Opfordring fra Menighederne til Fader om at søge, saaledes fra Allesø paa Fyn (Mors Barndomshjem), fra Vigerslev (ogsaa paa Fyn) og fra Blegind-Hørning (det var i 1884). — Men først i 1889 blev Fader forflyttet til Tiset, efter at nogle af Sognets Folk havde været hos Kongen for at udtale deres Ønske om at faa Sognepræsten i Hvilsted til deres Præst.

Tiset Kirke

Tiset-Tiden

Den 30. August 1889 blev Far kaldet til Sognepræst for Tiset Menighed. — Dette Embede var i 1873 blevet udskilt fra Viby Sogn v. Aarhus som et selvstændigt Pastorat. I 1874 var der bygget en ny, dejlig og rummelig Præstegaard ved Landevejen lidt fra Kirken. Denne blev nu mine Forældres Hjem indtil deres Død i 1918 og 1919, og herfra har alle vi Børn vore skønneste Minder.

Vort Barndomshjem i Tiset Præstegaard

Naar Livet, der blev levet her i „gamle Dage“, skal beskrives, tror jeg bedst, det lader sig gøre ved at føre Læserne en Rundgang igennem Huset.

I den østre Ende havde Far sit „Studerekammer“, det koldeste Værelse i hele Huset vendende mod Nord og Øst, men med en velsignet Ro, da det laa ret isoleret fra den øvrige

Theodor Balslev

Elisabeth Balslev

Beboelse. Maalt med Nutidens Fordringer var Møblement og Udstyr ret tarveligt. — 5 Reoler fulde af Bøger satte Præg paa Stuen, hvori ellers befandt sig Skrivebordspladsen, nogle stive Stole og et Tobaksbord samt en Chaiselongue. Kom man op til Far lige efter Thetid om Morgenen, kunde man som Regel finde ham siddende i Hjørnet af denne i sine egne Tanker med foldede Hænder. Min Søster Thekla husker, at her sad hun og hendes jævnaldrende Søsken paa Rad sammen med Fader og blev undervist i Religion, som han heit havde taget i sin Haand.

Herinde arbejdede Far, og her tog han imod Sognets Folk, der i Ro kunde fremkomme med deres Ærinde, deres Sorger og Bekymringer.

Om Efteraaret, naar Æblerne faldt ned, tog Fader ofte nogle af de smukkeste med ind og lagde dem i Vindueskarmen, saa der var en herlig Blanding af Duften fra disse og Piben med den fine „Melange Nicot“. I een af Skrivebords-skufferne havde Fader gemt Nødder, og mangt et Barn, der blev sendt med Ærinde til Præsten, er gaaet derfra med en Haandfuld.

Ved 9-Tiden om Aftenen kom Fader ofte ned i Dagligstuen og hyggede sig i Familiens Skød.— Naar min Svoger, Pastor Wegener fra Hvilsted, var Gæst og „laa over“ om Natten paa Vej til Aarhus (det var før Rutebilernes Tid), blev der ofte spillet Whist og drukket en Rødvinstoddy, det var meget hyggelige Aftener. —

Om Vinteren var Dagligstuen ud mod Gaarden. Foruden det runde Bord under Lampen midt i Stuen med de mange Siddepladser om var der Sofapladsen, Bogskabet, det taffelformede Klaver og to Sybordspladser ved Vinduerne. — Ved det ene havde Mor sin Plads. Her blev strikket og hæklet i umaadelige Mængder, bl. a. store enkelte og dobbelte Sengtæpper. — Og her inde i Stuen hørte man den Lyd, der er „en herlig Musik, ukendt desværre for unge Øren og Sind“, Lyden fra Mors Rok.

Mors Rok var en Arv fra hendes Moder, finere end dem, Almuen sædvanlig brugte i gamle Dage, med smukke Prydelser af Elfenben, let og fin i Bygningen. — Paa den blev Garnet spundet til Strømper og Sokker til Børn og Husbond, og der skulde meget til.

Herinde stod i mange Aar Juletræet, en mægtig Gran baade i Omfang og Højde — det naaede altid Loftet og var saaledes sine 5 Alen højt. — Omkring Juletræet stod mange smaa Borde, hvorpaa Gaverne laa til hver især — store og smaa. — Det var en Ordning, som Fader holdt paa, da der ingen „Griskhed“ skulde være med at finde Pakkerne under Træet. — Det var Moders Opgave at købe ind til Julen og fordele, saa hver især fik nogenlunde ens efter Smag og Behov.

Af Barneminderne rækker Julens Barneminder nok længst, og alle vi Børn fra det gamle Hjem gemmer de skønneste Erindringsbilleder fra „Julen derhjemme hos Far og Mor engang“.

I Juledagene var „Residensen“ forlagt til den 12 Alen lange Havestue. Herfra har vi de smukkeste Minder fra Juleelskaberne gennem Aarene.

Mest levende i Erindringen staar Besøgene af min Morbroder Overlærer Meldal i Aarhus med Familie. — Hans Kone var Moder en kærlig Svigerinde — næsten som en Søster, skriver Moder flere Steder i Erindringerne — og os Børn en elskelig Tante. Hun lever endnu og er trods sine 89 Aar aandsfrisk og levende interesseret og meget fornøjelig at gæste. Hun omfatter os alle med en rørende Kærlighed.

Her i Havestuen boede vi hele Sommerhalvaaret. — Ved det store Trefagsvindue havde Moder sin Arbejdsplads. Hele Vinduet var fyldt af blomstrende Pelargonier i forskellige Farver, og Moder, der elskede Blomster, forstod at faa dem kraftige og smukke baade i Blade og Blomster. —

Naar vi ikke var i Kirke Søndag Formiddag, kaldte Moder os ofte hen til sin Plads og læste da Evangeliet for os og et Par af de gamle Kærnesalmer, altsammen jævnt og enfoldigt og ganske uhøjtideligt, saa vi Børn gerne standsede Legen saa længe.

Herinde var i Sommerferietiden Liv og Lystighed, naar Onkler og Tanter, Fætre og Kusiner kom paa Besøg, eller mine Søstres Veninder fra København eller andre Steder gæstede os.

Om Sommeren blev Klaveret flyttet herind, og vi var af og til samlede om god Musik og Sang.

For Enden af Stuen hang Billederne af min Moders Forældre og Tante Lise, et stort Billede af min afdøde Broder Ejvind med flere, og denne Væg kalder Moder i Erindringerne sin „Paradisvæg“. Ofte har hendes Øjne hvilet paa de kares Portrætter og draget Tankerne opad og hjemad. —

For den anden Ende af Stuen stod en stor Egetræsdrag-

kiste med korintiske Søjler, den var en Arv fra Moders Hjem. — Den blev ofte til stor Glæde for Moder beundret af Bågø fra Testrup, der var en fin Kender af gammel Møbelkunst.

I Spisestuen stod et andet Møbel, der ogsaa fortjener at nævnes, da det har en ejendommelig Historie. Det var et mægtigt Dækketøjsskab, der oprindeligt var brugt som Klædeskab. Det stammede fra Haarslev Præstegaard, hvor det ved Auktionen efter min Farfar blev solgt for 2 Rigsdaler til en Bondekarl, der blev ulykkelig over sit Køb, da han saa Skabets Størrelse. Det egnede sig absolut ikke til at drage Verden rundt med. Min Fader købte det da af ham for 4 Rigsdaler. Det befinder sig endnu i Tiset Præstegaard og er en sjælden Pryd for Spisestuen og et Minde om svundne Tider.

De fleste af de øvrige Rum i Præstegaarden tjente i mine Forældres Tid som Soveværelser. Engang var vi 14 daglige Mennesker: Forældre, Børn, Lærerinde, Karl, Tjenestdreng og 2 Piger. Det var dengang!

Livet i Folkestuen er et Kapitel for sig. Vi Drengene yndede at opholde os derude og høre paa de Historier, der blev fortalt af Karl, Pige og Dreng. Det var ikke velset, naar vi blev der for længe, da vore Forældre havde paa Fornemmelsen, at Underholdningen ofte var for kraftig Kost for Barnesind. — — Men hyggeligt var der og om Vinteren altid dejligt varmt.

Mine Forældre havde gennem Aarene mange flinke Karle og Piger, og med nogle af dem blev Forbindelsen holdt vedlige gennem mange Aar.

Et lille Træk derfra maa ikke gaa i Glemmebogen.

En stor, vestjysk Karl, Peter, havde været forlovet, men Forbindelsen var gaaet i Stykker. En Aften sad han og brændte alle sine Kærestebreve i den lille Ovn, og med ægte, jysk Lune faldt den Bemærkning ganske tørt:

„Nu varmer de for anden Gang“.

I Studerekammeret

Fader var en flittig Præst. — Fra mange Steder i og udenfor Sognet blev der kaldt paa ham med Anmodning om at tale ved Møder og Sammenkomster, og han sagde nødigt Nej. — Søndagsgudstjenesten var dog altid Nr. 1.

Til hver Søndag blev Prædikenerne udarbejdet skriftligt, og i Faders Efterladenskaber ligger der talrige Optegnelser til Kirkeaarets Søn- og Helligdage. —

Foruden alt dette blev der ogsaa Tid til særlige Studier — mest i Vinterhalvaaret med de lange Aftener, og det blev ofte meget sent, før Fader gik til Ro. — I Sommertiden flyttede Fader over i Konfirmandstuen i Sidebygningen for at være i fuldkommen Fred, naar Huset var fyldt af Familiefremmede og Sommerferiegæster, og saa vilde han nødigt forstyrres.

Fader havde den Vane, naar Pennen var dypet, at slaa overflødig Blæk af, og den hvidkalkede Væg bar tydeligt Vidnesbyrd derom. — Jeg har mange Gange, naar jeg har set

den i min Drengetid, maattet tænke paa Blækklatten i Lutherstuen i Wartburg, hvor den store Reformator kastede Blækhuset imod selve den onde.

Foruden talrige Bidrag til Dagblade og Tidsskrifter, Prædikener og Artikler om specielle Emner, udgav Fader i Aarenes Løb 4 Bøger:

I 1889 udkom en Trøstebog med Titlen: Vær glade i Haabet, taalmodige i Trængslen, udholdende i Bønnen, en Bog, der blev mange Mennesker til Opmuntring og Trøst i tunge Tider i deres Liv, hvad adskillige Breve fra nær og fjern bringer tydeligt Vidnesbyrd om.

I en Anmeldelse i „Kirkelig Litteraturtidende“ (Nr. 1, Jan. 1890) skriver H. Lützhøft: ... Forfatteren viser sig at være en Mand, der er vel forfaren baade i Trængsel, Bøn og Haab, som kender Menneskehjertets Smerte og Sorg, Tvivl og Angst, men ogsaa kender Trøsten derimod og har fundet den i et inderligt Samliv med Herren. Der taler her til os et Menneske, som ejer en rig kristelig Erfaring, en fast og frejdig Tro, et lyst Haab, og tillige en dyb Alvor og inderlig Fromhed. — — — Der har slaaet et fromt og kærligt Hjerte bagved den Præstegaards Mure, der først har set denne lille Bog, og vi vil ønske, at den maa vinde Indgang i baade Gaarde og Hytter. —

I 1898 udsendtes en lille praktisk Haandsrækning, beregnet for dem, der gaar ind i Præstegerningen. „*Undværlige Oplysninger for den unge Præst.*“ Arbejdet hviler — som der skrives i Forordet — paa den danske Folkekirkes Love og Anordninger og støttende sig til 25 Aars praktisk Erfaring, og der udtales det Haab, at dette maa være Begynderen en Hjælp til at udføre den kirkelige Gerning ret, til Opbyggelse for de Sjæle, han virker iblandt, og til at give enhver Agtelse for ham som pligtopfyldende Forretningsmand. —

Et langt større Arbejde end de to foregaaende saa Dagens Lys i 1907 og 1909, nemlig *Kirkepostillen I—II*. Et historisk

homiletisk Værk med Prædikener fra Oldtid — Middelalder og Nutid. —

Denne Prædikensamling er af ejendommelig Art. — Som enhver Postille indeholder den Prædikener til alle Aarets Søn- og Helligdage, men de er ikke en enkelt Mands eller enkelt Tids Vidnesbyrd. De er et Udvalg af de betydeligste Prædikanters Prædikener op gennem Tiderne fra Oldkirkens Dage til vore Dage, historisk ordnet efter Hovedpunkterne i Kirkens Historie.

Hvert Afsnit indledes med en historisk Oversigt, og før hver Prædiken gives en personalhistorisk Oplysning og Karakteristik af hver Prædikant. Bogen tør siges at være meget værdifuld og har kostet meget Arbejde og Studium, bl. a. i gamle latinske Værker. —

Hvordan Samtiden har modtaget og vurderet dette Arbejde, gives i det følgende en Prøve paa fra 2 Anmeldelser i „Dansk Kirketidende“ (Nr. 30 1907 og Nr. 50 1909), udgivet af Dr. I. P. Bang (senere Professor i systematisk Theologi) under Medvirkning af Chr. Ludwigs (senere Biskop i Aalborg). Chr. L. skriver:

„Det er et overordentligt fortjenstfuldt Værk, Sognepræst Balslev her har paabegyndt: at samle en Postil, som giver en Række Vidnesbyrd om, hvordan der er bleven prædikeret i den kristne Kirke fra Oldtiden indtil vore Dage. Efter det foreliggende Bind at dømme har han løst sin Opgave fortræffeligt. Først lægger man vel Mærke til den Omhu, han har ofret paa det *historiske*: at udvælge Prædikener, der er typiske for deres Tidsalder og Forfatter. Men snart vil man fængsles af det *opbyggelige*: den Tro og det Liv, som ogsaa i den gamle, ofte for os underlige Klædedragt giver sig saa kønne og hjærtevarme Udtryk. Og endelig vil man efter Læsningen lægge Bogen bort med en Følelse af, at den ikke blot er et historisk og opbyggeligt Værk, men tillige et *apologetisk* Værk af høj Rang. Thi det er den fælles Tro,

som fra de ældste Tider faar Vidnesbyrd indenfor Menigheden. — Oversættelserne er omhyggelige og gennemgaaende let læselige, de historiske Indledninger klare og overskuelige. Kun burde *alle* de latinske Citater være anførte med Oversættelse, thi denne Bog burde ogsaa være noget af en Menighedsbog, i alt Fald en Bog „for oplyste Kristne“.

— — —

Dette andet Bind slutter sig værdigt til det første. Det er et overordentlig fortjenstfuldt Værk, Forfatteren her har skænket det danske Kirkefolk. Og han har udført det med en Kyndighed og Kærlighed og Objektivitet, som gør ham den største Ære. Jeg kan ikke andet end udtale min Beundring over, at han endogsaa i den rationalistiske Tids Prædikener har formaaet at finde Brudstykker, som har kristeligt Ærinde til vor Tid. De to Bind danner nu tilsammen en hel Postille, hvortil alle Tidsaldre har givet deres Bidrag.“

Fra Dekanen ved det theol. Fakultet ved Kiels Universitet, Professor Dr. Fisher, foreligger en smuk Takkeskrivelse for et til Fakultetet indsendt Eksemplar. Ligesom Konsistorialraad, Professor Rendtorff, Kiel, med hvem Far stod i jævnlig Brevveksling, udtaler sin varmeste Anerkendelse for I. Del af Postillen i følgende Ord:

„Deres „Kirkepostille“ er et udmærket Værk, mønsterværdigt gennem Udvalget af behandlede Homileter, som i Virkeligheden giver et udtømmende og rigt Billede af den homiletiske Udvikling, saavel gennem den Omhu, med hvilken de bedste Tekstformer er udvalgt, som endelig gennem de lærerige historiske Oversigter og Karakteristiker.

Jeg misunder den danske Litteratur dette Værk, som vi tyske hidtil ikke har kunnet opvise noget Sidestykke til, og ønsker dette smukke Arbejde, i hvilket der er nedlagt saa megen Sagkundskab, Kærlighed og Anstrengelse, en lykkelig Afslutning og det bedste Resultat.“ —

Professor Rendtorff, der forhen havde været Forstander for Pastorseminariet i Preetz i Holsten, blev senere udnævnt til Professor i Theologi ved Universitetet i Leipzig. I Sommeren 1910 foretog Fader en Studierejse til Tyskland. Paa denne besøgte han uanmeldt ovennævnte Professor. Han sagde da: „Jeg har netop i Gaar omtalt deres Bog for Studenterne og sagt, at i dette Spørgsmaal er de danske langt forud for os tyske“, en Udtalelse, der glædede Fader meget.

Indenfor det theologiske Omraade havde Pastoraltheologien en stor Plads i Faders Hjerte. I hans efterladte Bogsamling fandtes et righoldigt Udvalg af dansk og udenlandsk Litteratur paa dette Omraade.

Interessen paa dette Felt førte til Udgivelsen af Bogen: *Sjælesørgergerningen, dens Forudsætninger og Virksomhed*. (1914). En Bog, særlig beregnet for Præster og andre aandelige Vejledere.

Ogsaa denne Bog fik en god Modtagelse og Paaskønnelse af de forskellige Anmeldere i de kirkelige Blade. Især fremhæves Bogens Kapitel III om den specielle Sjælepleje, der giver en god Vejledning og Haandsrækning til Præster, „skrevet som den er af en erfaren og alvorlig Præst.“ (H. Lützhøft).

— — —

Faders Interesse paa dette Omraade gav sig ogsaa Udslag paa anden Maade, nemlig ved Besøg paa talrige af „*De danske Hvilehjem*“ samt i Aaret 1906 ved et Studieophold i Tyskland Besøg paa adskillige lignende Steder, „*Heimaths zur Ruhe*“, d. v. s. Opholdssteder for svækkede og overanstrengte Mennesker, som dér søgte Rekreation og Hvile for Legeme og Sjæl.

Paa denne Rejse besøgte Fader alle de kendte Luthersteder og hjembragte skønne Prospekter derfra, ligesom han

med stor Interesse overværede Passionsskuespillene i Oberammergau.

I Heidelberg havde Fader en morsom Oplevelse. Da han tidligt om Morgenen gik til Banegaarden, mødte han en Flok Studenter, der kom hjem fra Sold. De omringede pludseligt Fader, der blev noget desorienteret. De troede, han var Greve Zeppelin og vilde bære ham i Guldstol, idet de raabte: „Zeppelin, Zeppelin“.

„Zeppelin, Zeppelin“

Præstegaarden set fra Havesiden ca. 1890

I Haven

Haven var om Sommeren et yndet Opholdssted for os alle. — Fader var en ivrig Havemand, der satte en Ære i, at der var ryddeligt og fint overalt. — Selv sled han meget i den og havde i mange Aar en trofast Hjælper i gamle Johan Mogensen fra Ingerslev, der støt travede den lange Vej Morgen og Aften.

Der gaar en morsom Historie om et Væddemaal, Johan engang vandt med en anden Mand. — Denne holdt paa, at Fader havde Paryk. Hans store, kraftige Haar var nemlig altid sirligt redt med fin, lige Skilning i Midten. — Johan havde derimod set det noget anderledes, naar Far sled i Haven, saa han var sikker paa sit Væddemaal og vandt det med Glans.

Det var ikke altid, at Fader var færdig med sit Arbejde derude, naar Solen blev ringet ned. — Hvor har jeg ofte set ham, naar Bedeslagene lød, standse Arbejdet, tage Hatten

af og staa ganske stille med den i Haanden, til den sidste Tone var døet hen. — Denne lille Handling talte paa sin Vis sit stille Sprog til Iagttageren. — —

Omtrent midt i Haven stod „Mors Bænk“. Her var hendes Yndlings- og Arbejdsplads i lune Sommerdage.

Som før fortalt elskede Mor Blomster, og hendes Yndlingsblomster var den store, gule Rose: „Gloire de Dijon“, den dobbelte gammeldags Paaskelilje, „Opstandelsens Blomst“, og saa Levkøjen, der ogsaa havde været hendes Faders Yndlingsblomst.

Ofte gik hele Familien ved Solnedgang en Tur paa Landevejen uden for Haven, og af Skybankerne, der laa badet i Aftensolen, kunde Mor for os Børn fremtrylle de skønneste Landskaber med Huse og Slotte, eftersom Skyerne skiftede Form og Farve.

Fader som Landmand

Baade i Hvilsted og i Tiset drev Fader den meste Tid selv Præstegaardsjorden. I Hvilsted var der 44 Tdr. Land, i Tiset 22.

Som Regel blev Arbejdet overladt til Karlen, men i Høsttiden tog Fader selv et Tag med, ligesom han altid var med ved Tærskningen om Vinteren. Han var meget omhyggelig med, at Kornet skulde være helt tørt, før det blev kørt hjem, og jeg tror, at Faders Landbrug stod paa Højde med de bedste paa Egnen.

Naar en So skulde have Grise, blev der vaaget hos den om Natten, og denne Nattevagt tog Fader altid selv af Hensyn til Karlen, der jo skulde være frisk til Arbejdet næste Morgen.

I 1906 ombyggedes og moderniseredes Kostalden, saa der blev Plads til 10 Køer, 2 Kvier og nogle Kalve. Denne Forandring udførtes af Murermester Jens Herman Jensen, der gav Tilbud, der lød paa 385 Kr. — en ringe Sum i Sammenligning med Nutidens Priser. — Naar Fader om Foraaret var ude at se, om Kløveren havde overvintret godt, eller hen paa Sommeren anstillede sine Høstbetragtninger, tog han os ofte ved Haanden med ud over Markerne, og vi følte os da værende i trygge og kærlige Hænder.

Børnene i Tiset Præstegaard 1914

Øverst: Holger, Dora, Paula, Christian

Nederst: Thekla, Laurits, Matthie og Margrethe Wegener f. Balslev, Katharina

Solglimt og tunge Dage

Konventerne

rundt om i Præstegaardene paa Egnen var mine Forældre interesserede Deltagere i, ligesom i Festerne paa Testrup Højskole og hos Bågø's paa „Fuglsang“.

Naar Sammenkomsten stod her i Præstegaarden, var det en stor og straalende Fest. Saa rullede den ene Landauer efter den anden ind i Præstegaarden med Nørregaards og Bågøs og Omegnens Præster.

Blandt Deltagerne var Provst Mogensen, Astrup, Provst Sørensen, Skanderborg. Præsterne: Bille, Maarslet, Ølgaard, Fruering, Boye, Torrild, Wulff, Viby, og Hansen, Blegind, alle med Fruer. —

Der var da først Forhandling om et Foredrag, som Væreten altid holdt; og der blev ofte krydset en Klinge, navnlig mellem Nørregaard og Hansen, der begge var ivrige Debattører. Ved Middagsbordet, som Moder altid havde gjort sig megen Umage med, og som var prydet med meget gammelt Arvesølv, blev der holdt mange Taler, og over hele Dagen laa der en Glans af Festivitas.

Mødet med Frederik d. 8. og I. C. Christensen

I August 1908 blev der paa Krabbesholm Højskole ved Skive afholdt et stort dansk-amerikansk Stævne, hvori min Fader deltog.

Frederik d. 8. var denne Sommer paa Rejse til de jyske Byer sammen med I. C. Christensen, der var Konsejlspræsi-

dent, og aflagde under Stævnet Besøg i Skive. Under Kongebesøget var der en stor Middag, hvor der var Adgang for alle, og hvor min Fader ogsaa var med. —

Efter Middagen gav Kongen Kur for Gæsterne. Med Fader underholdt Kongen sig længe, og Samtalen med Kongen endte med, at denne sagde til Fader: „Se op til mig, naar De kommer til København!“ — Da Kirkepostillen var færdig*), lod Fader et Eksemplar indbinde i Pragtbind med Kongens Navnetræk. Ved en Audiens overrakte Fader Bogen til Kongen og blev inviteret til Taffel om Aftenen paa Amalienborg. I mange Aar herefter stod der altid paa Faders Skrivebord et Fotografi af Kongen, hvem Fader satte meget højt. Et Par Skrivelser fra I. C. C. i Faders Gemmer vidner om, at der har fundet en Brevveksling Sted mellem den jyske Præst og Kongens højt betroede Mand.

Tiendegildet

Hvert Aar i Februar Maaned, naar Tiendeafgiften var udregnet, blev denne betalt i Præstegaarden paa en nærmere fastsat Dag.

(Efter en gammel Hartkornsfortegnelse fra Tiendekommissæren svarede der for hele Sognet Tiende af 311 Tdr., 5 Sk., 0 Fd. $1\frac{3}{4}$ Alb.). Saa kom alle Sognets Mænd fra Gaarde og Huse, og efter at de havde været inde hos Fader i Studerekammeret at betale, kom de ned i Stuerne, hvor der var dækket lange Borde til Spisning og Kaffedrikning. Først var der i den ene Stue et langt Frokostbord med varm Ret og alt muligt dejligt koldt Bord med Øl og Snaps til, derefter kom de ind i Spisestuen, hvor der var Kaffedrikning med frisk Kringle.

Til sidst fik de Piben stoppet oppe i Gangen, og naar de gik, kom der nye til, og saadan blev det ved det meste af Dagen. Mine Forældre var glade for Dagen. — Nu kunde

*) Kongen havde spurgt Fader om, hvad han bestilte i sin Præstegaard, og Fader fortalte om Arbejdet med Bogen.

Fader faa sine Regninger ud af Verden, og Moder var glad for at hilse paa og snakke med saa mange Venner og Bekendte. Fra 1912 blev Tienden afløst, og Præsterne fik deres Løn paa anden Maade. Mere praktisk som alle andre Tjenestemænd hver Maanedsdag, men Sammenkomsten i Præstegaarden ved Tiendegildet hører saa desværre Mindernes Verden til, men vil til Gengæld af de ældre blive husket længe.

Faders 25 Aars Jubilæumsdag

Blandt de mange dejlige Fester, der er holdt i Tiset Præstegaard, skal særlig fremhæves Jubilæumsfesten 30. August 1914. Ved en Gudstjeneste i Kirken Kl. 2 talte Fader og Provst Christensen, Odder, der takkede Fader for trofast Præstegerning igennem de mange Aar. — Derefter var der Kaffedrikning i Præstegaardens lange Nøddegang med 3—400 Mennesker som Gæster.

Cand. Bågø overrakte med en smuk Motivering Fader et Guldur med Kæde og Moder 12 Sølvsker og 12 Gafler som en Gave fra Beboerne.

Der blev endvidere talt af Pastor Jensen, Borum, Højskoleforstander Christensen Maarsøe, Gaardejer Jørgen Pedersen, Solbjerg, Lærerne Andersen, Blegind, Jensen, Battrup og Sørensen, Tiset. Sidstnævnte fremhævede, at selv om Meningerne om et og andet Skolespørgsmaal havde været forskellige, havde det ikke brudt Venskabet, fordi Præsten, som den Fredens Mand han var, baade i sin Forkyndelse og sin Færden, altid paa en elskværdig Maade kunde udjævne en lille Strid. —

I Anledning af Jubilæet kunde man i Aarhus Amtstidende for 28. Aug. læse: Pastor Balslev er en Fredens Mand; han ønsker Fred og Ro i Kirken.

Partistridigheder ønsker han saa vidt muligt udjævnede, dog uden at bøje af for, hvad han anser for Sandhed og Ret, hvad der særlig stærkt kom frem under den Arboe-Rasmus-

senske Sag, hvor han klart og med stor Kraft hævdede det evangeliske Standpunkt.

Paa Skolevæsenets Omraade er han en meget interesseret og kyndig Mand, og han er en dygtig og behagelig Tilsynsmand i Skolen — — —

Ejvinds Død

I 1897 oplevede mine Forældre deres Livs største Sorg, da min Broder Ejvind døde, 17 Aar gammel. — Han var et fint og rent ungt Menneske, from og gudhengiven, og han havde været mine Forældre til usigelig Glæde.

Knap 13 Aar gammel blev han sendt til Skole i Skanderborg og fulgtes med en god Ven, Peter Holm fra Ingerslev. Denne jævnaldrende Kammerat døde Aaret før Ejvind, og den fælles store Sorg bandt siden min Moder og Peters Mor (Søren Jensens Sine, der fornylig er død paa Bendixminde ved Odder hos sin Søn) inderligt sammen. —

I Foraaret 1893 begyndte Ejvind paa et Kursus hos Wulff og Jessen i Aarhus, og efter Præliminæreksamen kom han i Apotekerlære i Hobro. — Hans Lyst stod dog til at blive Præst, og fra Sommerferien 1896 til Jul læste han med Studentereksamen for Øje. I Julen var han ikke rask og havde Smerter i Ryggen, men rejste alligevel til København. Herfra kom der sidst i Januar 1897 Meddelelse om, at han var bragt paa Hospitalet med en Lammelse i hele Underkroppen. Efter faa Dages Forløb blev han bragt hjem liggende i en Kurv og blev fra Damperen bragt direkte til Aarhus Amtssygehus. Da man her mente, at han lige saa godt kunde blive passet hjemme, kom han hjem og laa hjælpeløs til sin Død. — Det hele var uendelig vemodigt, da Lægerne mente, at Sygdommen skyldtes et Brud paa Rygsøjlen, og at man vidste, at nogle kaade Kammerater faa Dage, før Sygdommen tog fat, havde væltet ham ned ad Stolen i Skolestuen.

Hans Seng kom til at staa i Faders Studereværelse, der

dengang vendte mod Syd, og Fader laa selv i den lille Havestue ved Siden af om Natten og overtog hele Plejen af sin stakkels lammede Søn. — Det blev Foraar, og det blev Sommer — — To Dage før sin Død bad han om, at de alle vilde komme ind og slaa Kreds om ham. Fader tog ham til Alters, og Kræfterne blev færre og færre. —

Til sidst sad Fader og Moder ved hans Seng og holdt begge hans Hænder i deres, og Moder bad:

Guds Fingrene granne, slaa Kors for din Pande!

Guds enbaarnes Røst slaa Kors for dit Bryst!

Og da Fader havde bedt Fadervor, blev der med eet saa underlig stille, og deres elskede Dreng var gaaet bort uden Klage, uden et Suk; uden at ane og mærke Døden var han baaret ind i det evige Liv. (Saadan skriver Moder i sine Erindringer).

— — —
Den 16. December samme Aar blev lille Johannes' Kiste flyttet fra Hvilsted til Tiset, og Moder passede de to Grave med en rørende Kærlighed gennem de mange Aar til sin Død.

Moders Død

Som Dødens Port var gaaet paa lette Hængsler for Ejvind, saadan ogsaa for Mor. Hun havde altid ønsket at dø pludseligt — mærkeligt nok. Engang hun talte med sin Svingersøn, Wegener, herom, sagde han: Det er ukristeligt at sige saadan; man skal bede om at faa en Beredelsestid forinden. — Nej, svarede Moder, man skal *altid* være beredt! — Hun fik Lov at dø, som hun ønskede. — Ved Pinsetide 1918 laa hun til Sengs nogle Dage af et Ildebefindende, og en Aften ved Solnedgang, medens hun laa og læste i en Bog, fik hun Hjemlov. Det var den 23. Maj 1918.

Moder elskede Tiset saa højt, at hun engang sagde: „Tiset er det bedste Sted paa Jorden, næsten bedre end Allesø!“

Og hun elskede sine Børn med en Moders store, opofrende Kærlighed.

Hun var rørende i sin Nøjsomhed og Taknemlighed over den mindste Opmærksomhed eller Kærlighedsytring fra sine nærmeste. Og hun var en Forbeder som faa:

„Jeg beder for dem tidlig og silde, og naar jeg er vaagen om Natten, at Gud dog vil frelse dem alle“ — — —

„I de unge Dage havde jeg saa mange Bønner for mine Børn; jeg var ærgerrig, de skulde naa saa meget i Verden. Nu har jeg kun een Bøn, at ingen af dem maa mangle paa den store Dag“ — — —

„Det er dejligt at bede, men den bedste af alle Bønner er dog Takken.

Alle Herrens Veje er Naade og Barmhjertighed for dem, som bevarer Pagten“. —

Saadan var Moder, og vi vidste det; og det blev os et Værn paa vore Veje. Naar vi tænker paa, hvad vi skulde igennem senere paa Aaret og næste Aar, kan vi kun sige Tak for, at Moder, der havde prøvet saa meget, blev forskaanet for disse tunge Sorger.

Som et ejendommeligt Træk hos Moder vil jeg nævne hendes Trofasthed overfor sine Venner og sine Minder, f. Eks. holdt hun til sin Død Forbindelsen vedlige med sin gamle Barndomsveninde Johanne Marie Rasmussen fra Allesø; og i Mors Gemmer laa de Breve, som Moder havde modtaget ved alle sine Børns Fødsel og Daab. — Hvert Barns for sig med en Haarlok fra Barneaarene. — Fra en Rejse i Schweiz havde Morfader sendt Moder en Buket Edelweis plukket paa Rigi. Da vi fandt dem efter Moders Død, stod der paa en Seddel: „Giv mig dem med i min Kiste!“ Det Ønske naaede vi at opfylde.

Dora

Dora betyder Gave, og hun var en Gave til sine Forældre og Søkende. Hun var født i Tiset 20. Juni 1890 og var som Barn og voksen den muntreste og frejdigste af os alle. —

Hendes store Ønske var at blive Sygeplejerske. Efter at

hun havde hjulpet herhjemme og været Privatlærerinde i Fjellerup Præstegaard paa Fyn, fik hun Lov at komme ind til Sygeplejen. Først assisterede hun paa Øjenlæge Lindgrens Klinik i Aarhus, men kom siden ind som Elev paa Aarhus Amtssygehus under Professor Tage-Hansen. — Da „den spanske Syge“ var paa sit højeste, blev hun smittet gennem Patienterne, og da hun var meget kraftig, og Sygdommen var værst overfor kraftige Mennesker, bukkede hun under og døde 20. December 1918. Hun blev 28½ Aar gammel. — Hun var os en yndig Søster.

Hun efterlod sig kun lyse og glade Minder baade i sit Hjem og ude blandt sine Arbejdskammerater. For Far var det et tungt Slag, mærket som han allerede var af Sorg og Alderens Tryk.

Faders Død og Afskeden med Hjemmet

I Sommeren 1919 aflagde min Fader et længere Besøg hos min Broder Christian, der dengang var Ejer af „Egemosegaard“ ved Raageleje i Nordsjælland. — Fader holdt meget af at gaa i Vandet (ligesom han hver Morgen hjemme tog kold Afvaskning), og benyttede ivrigt Lejligheden dertil paa ovennævnte Besøg. Han kom da ogsaa solbrændt og glad hjem fra sin Rejse, men den sidste Søndag i August blev han meget syg af et Maveonde og maatte gaa i Seng efter Lægens Ordre. — Vi Drengene rejste til København først i September, og vi saa aldrig mere Fader oppe. — Henimod Jul forværredes Sygdommen, der viste sig at være uhelbredelig, og vi blev da kaldt hjem nogen Tid før Jul. — Fader var da Døden nær, og det var strengt baade for ham og os at se Alvoren i Øjnene.

Da jeg kom ind til Fader i Soveværelset, led han under svære Anfægtelser og var meget urolig, men fandt igen Fred, da jeg havde bedt Fadervor for ham, og han sagde da stille: „Nu gaar det godt igen!“

Nu laa han stille hen en Tid. Da han igen slog Øjnene op, sagde han hen for sig: „I Englekor, i Englekor“!

Det var de sidste Ord, vi hørte ham sige her paa Jorden. — Den næste Dag var det Søndag. Og Kl. 11½ lukkede han træt sine Øjne og gik stille og med Fred ind til sin Herres Glæde efter en lang, god Arbejdsdag i den Gerning, han havde elsket saa højt. Det var den 14. December 1919. — Den 22. blev Fader stedt til Hvile i Familiegravstedet paa Tiset Kirkegaard, hvor nu mine Forældre og 4 af deres Børn hviler. Paa mine Forældres Grave staar 2 meget store Marmor-kors, som Menigheden satte som et smukt Minde. Fader havde da været Præst i Tiset i 30 Aar. Det var i mange Aar hans Drøm, at han maatte leve saa længe, at een af hans yngste Sønner kunde træde til efter ham. Det naaedes ikke; det var jo ogsaa kun en Drøm, da en Menighed selv vælger sin Præst. — Vemodigt var det hen mod Foraaret i 1920 at bryde op fra den Præstegaard, der havde været som en lun Rede for os alle, og hvor vi havde været skærmet af en god Faders og Moders Kærlighed gennem saa mange Aar.

Efter at Tiset Embede i et Aar var passet af Pastor Mik-kelsen i Maarslet, kom der en ny Præst fra København, Brønnike-Hansen, der efter tiltagende Svaghed døde den 13. November 1922.

Saa blev Embedet opslaaet paany, og Ansøgningsfristen udløb midt i Januar, faa Dage før jeg skulde op til den theologiske Embedseksamen.

Menighedsraadet havde overfor Biskop Schiøler ytret Ønske om, at en eventuel Ansøgning fra den gamle Præst's Søn maatte komme med.

Det var med bævende Hjerte den Ansøgning blev skrevet, og at jeg nogen Tid efter erfarede, at jeg var indstillet som Nr. 1 til Tiset Præsteembede. — Den 26. Februar forelaa den kongelige Udnævnelse, og efter min Ordination 7. Marts i Aarhus Domkirke blev jeg den 11. Marts 1923 indsat af Provst Jens C. Christensen. —

Min yngre Broder Holger blev først Kandidat i 1925 og blev samme Aar kaldet til Sognepræst for Løkken-Furreby i Aalborg Stift.

Gaardejer Knud Sørensen, Solbjerg, der dengang var Formand for Menighedsraadet, skylder jeg en stor Tak for hans Indsats i denne Sag. Han var mig en god Mand og hjælpsom Ven i mangt og meget lige til sin Død.

Jeg føler Trang til at slutte dette Mindeskrift med en Tak til alle, der er kommet mine Forældre i Møde med Vennesind, og at dette er gaaet over paa os, der nu har vort Hjem og vor Gerning paa et af de dejligste Steder paa Jorden. Med Tak til Gud og Mennesker slutter jeg disse Mindeblade med at nævne Ordet fra den gamle Davidssalme:

„Snorene faldt for mig paa de liflige Steder, og en dejlig Arv tilfaldt mig“. (Salme 16, V. 6).

De *unge*, hvis spejdende Øje
gaar søgende Sandhedens Veje,
skal — mest under Trængsler og Møje
faa solrige Syner i Eje.

De *gamle*, hvis Fjed vare mange,
som stod i de stridige Strømme,
skal løftes af Salmer og Sange
til dejlige himmelske Drømme.

Thi *Kristus* har Gaver at give
og Evner til Evighedsvirke
for alle, der ønsker at blive
som Børn i hans hellige Kirke.

(Ubekendt Forfatter.
nedskrevet af Moder.)

Indholdsfortegnelse:

	Side
En nordfynsk Præsteslægt	5
Barndomshjemmet i Haarslev	14
I Haderslev lærde Skole	20
Theologisk Embedseksamen	21
Min Moders Slægt og Forældre	22
Barndomshjemmet i Allesø	26
Kapellantiden i Haarslev	29
Hvilsted-Tiden	31
Tiset-Tiden	34
Vort Barndomshjem i Tiset Præstegaard	35
I Studerekammeret	39
I Haven	45
Fader som Landmand	47
Solglimt og tunge Dage	49

